

Čís. 252.

Rozhraničení působnosti soudu pozůstalostního a soudu procesního, hledíc k nároku, opírajícímu se o § 951 obč. zák. Soud pozůstalostní zjistí pouze, kolik dle stavu pozůstalostního jmění připadá na díl povinný a pokračuje nerušeně v projednání pozůstalosti, vše ostatní řeší se ve sporu.

(Rozh. ze dne 5. srpna 1919, R I 315/19.)

Za projednávání pozůstalosti po Františku M-ovi učinil zákonný zástupce zůstavitelových, k povinnému dílu oprávněných vnuků návrh, by předsevzat byl odhad nemovitostí, jež krátce před smrtí zůstavitele byly na základě tržové smlouvy knihovně převedeny ze zůstavitele na jeho syna Josefa (universálního dědice) a manželku tohoto a by prozatím nebyla vydána odevzdací listina. Návrh odůvodňován tím, že tržová smlouva byla v pravdě zahaleným darováním a že tímto darováním byli navrhovatelé zkráceni na dílu povinném. Nutno prý proto, by soudním odhadem zjistila se hodnota tohoto darování, tato se připočetla ku jmění pozůstalostnímu a by dle toho byl pak vyměřen díl povinný. Pozůstalostní soud návrh zamítl, rekursní soud návrhu vyhověl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení pozůstalostního soudu.

Důvody:

Dovolacím rekurem bere se v odpor usnesení rekursního soudu potud, pokud uloženo jím pozůstalostnímu soudu, by předsevzal odhad nemovitostí stěžovatelů, v projednání pozůstalosti pokračoval a vydal novou odevzdací listinu. Dovolací stížnost jest v právu. Dle § 784 obč. zák. nutno za účelem správné výměry povinného dílu přesně sepsati a řádně odhadnouti veškeré k pozůstalosti patřící movité a nemovité věci, všechna práva a všechny pohledávky, jež zůstavitel byl oprávněn volně na své nástupce dědictvím přenášeti. K těmto věcem nelze čítati nemovitosti, připsané za živa zůstavitele nynějším dovolacím stěžovatelům. Jsou naopak jejich vlastnictvím a nepatří ani do pozůstalosti aniž přecházejí dědictvím nápadem na zůstavitelovy nástupce. Arciž tvrdí se nezletilými zůstavitelovými vnuky, že tržová smlouva, již nemovitosti přešly na dovolací stěžovatele, byla v pravdě zakrytým darováním a že tímto darováním byli nepominutelní dědici zkráceni na dílu povinném, a navrhuje se, by soudním odhadem zjistila se hodnota darování, toto připočetlo se ku jmění pozůstalostnímu a dle toho povinný podíl byl vyměřen. Než o tomto nároku zůstavitelových vnuků nelze rozhodovati v řízení pozůstalostním a nelze do rozhodnutí o tomto nároku skoncování projednání pozůstalosti odkládati. Nárok zůstavitelových vnuků opírá se o ustanovení § 951 obč. zák. Pro tento nárok nutno ovšem, s druhé strany lze však jedině potud zjednatí jednu část skutkového podkladu v řízení pozůstalostním, že zjistí se projednáním pozůstalosti s konečnou platností, kolik dle stavu pozůstalého jmění vypadlo na díl povinný. S dalšími předpoklady nároku dle § 951 obč. zák. totiž, zda stalo se darování, zda nutno k němu dle § 785 obč. zák. při stanovení povinného dílu hleděti, nesmí

se pozůstalostní soud právě tak zabýváti jako nesmí rozhodovati o jsoucnosti a rozsahu nároku, opírajícího se o § 951 obč. zák. V těchto směrech nutno spíše ponechat nepominutelnému dědici, by nárok svůj uplatnil pořadem práva. Vždyť právním důvodem tohoto nároku jest inoficiosnost darování, odpůrcem nároku jest obdařený bez ohledu na to, zda jinak jest či není účastníkem pozůstalostního řízení, a uspokojení má se státi ze jmění, jež vůbec do pozůstalosti nepatří. O tomto jmění opatření činiti a rozhodovati není však povolán soud pozůstalostní, jemuž pouze náleží, by upravil přechod pozůstalosti na oprávněné osoby. Na tom ničeho není s to měniti ustanovení § 785 obč. zák., dle něhož při výpočtu povinného dílu nutno k žádosti nepominutelného dědice dbáti darování, tam blíže naznačených. Ustanovením tím vytyká se pouze, že a pokud nutno k darování hleděti, neřeší se však otázka, kdo a jak má o vyvozovaném z toho nároku rozhodovati, to tím méně, že dle okolností jiným bude postup tehda, vyřídí-li se věc započtením, pokud se týče odpočtením darování z dědického nebo povinného dílu obdařeného a jiný opět, vyvozuje-li se z darování nárok naznačený v § 951 obč. zák. Dle řečeného není pozůstalostní soud povolán k tomu, by k vůli tvrzenému nároku dle § 951 obč. zák. provedl odhad nemovitostí dovolacích stěžovatelů, aniž lze do rozhodnutí o tomto nároku otálet se skončováním pozůstalostního řízení.

Čís. 253.

Postupem pohledávky nedotčeny zůstávají důvody věcné a místní příslušnosti pro její uplatňování, leda, že zakládaly by se ve zvláštních osobních poměrech věřitele nebo dlužníka. Ujednané sudiště (§ 104 j. n.) působí též pro cesionáře a proti němu.

(Rozh. ze dne 5. srpna 1919, R I 316/19.)

Banka C podala jako cesionářka inženýra A u krajského soudu v Jičíně žalobu na městskou obec B o zaplacení 37.757 Kč 61 h za provedení stavby reálky v B. Žalovaná obec vznesla námitku místní nepřislušnosti dovolávaného soudu, opírajíc se o to, že jak nesporno mezi inženýrem A a místní školní radou města B ohledně stavby reálky v B bylo ve všeobecných a zvláštních podmínkách pro stavbu obapolně písemně ujednáno a potvrzeno, by veškeré spory, které by ze smlouvy stavební vzešly, ať stavebník jest stranou žalující neb žalovanou, provedly se okresním soudem v B. Procesní soud prvé stolice námitce nevyhověl, vycházejce z tohoto hlediska: Cesionář podrží dle § 1394 obč. zákona veškerá tak zvaná privilegia causae, debitor cesus, podrží veškeré obrany proti postoupené pohledávce, které v čas nabyté vědomosti již tu byly. Nelze však sdíleti právní stanovisko strany žalované, že by strana žalující jako cesionář byla ve smyslu § 104 j. n. vázána též úmluvou v podmínkách stavebních ohledně příslušnosti okresního soudu v B, neboť dle § 1396 obč. zák. jest žalovaná strana oprávněna jen k oněm námitkám, které možno dovoditi z právní povahy a z obsahu postoupené pohledávky, úmluvou o soudní příslušnosti mezi cedentem a debitorem